

**Odborná databáze Videoarchivu
Národního filmového archivu**

**Manuál pro práci s webovým
rozhraním**

Co je databáze, co je katalog a jak se liší?	3
Jaká je webová adresa Odborné databáze Videoarchivu (URL)?	3
Co obsahuje?	3
Jaká je organizace obsahu?	3
Jak se vyhledává?	6
Jak zjistím, odkud popsany archivovaný digitalizovaný materiál pochází?	9
Jak zjistím, zda je materiál určen pro kinodistribuci nebo vystavování a jeho technické parametry?	10
Jak zjistím, jaká je k dispozici licence k veřejnému užití materiálu?	12
Jak citovat údaje v odborné databázi?	13
S použitím jakého software je katalog realizován, je možné exportovat data?	14

Výzkumný projekt: „Audiovizuální dílo mimo kontext kinematografie: dokumentace, archivace a zpřístupnění“ DG20P020VV025 (NAKI II)

Verze dokumentu: 2021–10–22

CO JE DATABÁZE, CO JE KATALOG A JAK SE LIŠÍ?

Databáze: typ vědeckého výsledku, technicky strukturovaný soubor dat

Katalog: nástroj pro popis konkrétní sbírky (fondu) a jeho prezentaci v lidsky čitelném a organizovaném rozhraní cílovým skupinám (interně pracující se strukturovaným souborem dat, tedy databází); katalog typicky obsahuje zejména popis sbírky či fondu, ale může spolu s ním zpřístupňovat i související digitální objekty z repozitáře

JAKÁ JE WEBOVÁ ADRESA ODBORNÉ DATABÁZE VIDEOARCHIVU (URL)?

videoarchiv.nfa.cz/katalog

CO OBSAHUJE?

Odborná databáze obsahuje výsledky historického výzkumu proběhlého v procesu akvizice za účelem ochrany kulturního dědictví v oblasti pohyblivého obrazu mimo kontext kinematografie. Obsahuje dlouhodobě uchovávaný digitální materiál, včetně jeho dokumentace.

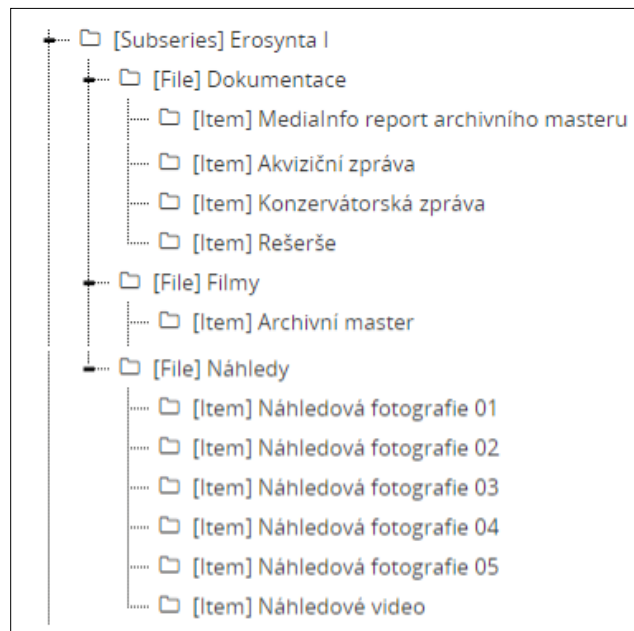
JAKÁ JE ORGANIZACE OBSAHU?

Odborná databáze Národního filmového archivu je realizována a prezentována vlastním katalogem. Katalog obsahuje několik druhů entit. Pro digitální materiál je to Archivní popis, pro osoby jsou to Autoritní záznamy a slovníky, pro označení klasifikace jsou použity Taxonomie, nebo také tezaury.

ORGANIZACE ARCHIVNÍHO POPISU (ARCHIVAL DESCRIPTION)

Katalog obsahuje popis archivního materiálu podle pravidel Mezinárodní rady archivů, konkrétně standardu ISAD.

Popisy jsou organizovány ve stromové struktuře obvykle tří úrovní. Nejvyšší úroveň **Podsérie** (Subseries) odpovídá vždy jednomu celému autorskému dílu, její podúrovní jsou **Složky** (File), kterých může být více a rozdělují archivní materiál podle jeho druhu. V těchto složkách jsou ve třetí úrovni **Jednotlivosti** (Item), kterými jsou jednotlivé digitální objekty.

Na úrovni **Podsérie** jsou uvedena jak základní popisná metadata audiovizuálního díla (především informace o jeho názvu, datování, tvůrcích, jazyku, obsahu, délce nebo o místě vzniku), tak metadata související s jeho archivním uložením (např. archivní historie, vztah k dalším digitálním objektům, existence a místo uložení možných kopií audiovizuálního díla či vlastního originálu). Samostatné sekce dále obsahují:

- metadata o možnostech přístupu k archivovanému materiálu a relevantních duševních právech (viz Conditions governing access, Conditions governing reproduction)
- administrativní metadata týkající se procesu tvorby archivního popisu (Description control metadata)
- alternativní identifikátory audiovizuálního díla (viz Notes area – Alternative identifier(s))
- související přístupové body (viz Access points)

Další úroveň archivního popisu představují **Složky**, které dělí archivní materiál podle druhu. Každý archivní zápis zpravidla obsahuje složku **Dokumentace**, která sdružuje kompletní akviziční dokumentaci audiovizuálního díla, jeho konzervátorskou zprávu a MedialInfo reporty obsahující technická metadata archivovaného materiálu. Dalšími možnými složkami jsou:

- **Filmy**: složka obsahující filmové soubory
- **Náhledy**: složka obsahující veřejně přístupné náhledové soubory opatřené ochranným prvkem
- **Instalace**: složka obsahující soubory určené k instalačnímu řešení
- **Zvukové záznamy**: složka obsahující samostatné zvukové soubory

Obecně platí, že archivní popis na úrovni Složka rozšiřuje základní informace o archivovaném materiálu o další podrobnosti. Důležitým je z tohoto hlediska zejména pole **Rozsah a obsah** (Scope and content), které může poskytovat narativní popis obsahu filmu či detaily konkrétního instalačního řešení, nebo pole **Fyzický stav a technické požadavky** (Physical characteristics and technical requirements), které nejčastěji uvádí technické detaily o původním no-

siči audiovizuálního díla, vysvětluje úpravy, jež byly provedeny při digitálním zpracování, nebo specifikuje možnosti dalšího uvedení archivního materiálu.

ORGANIZACE AUTORITNÍCH ZÁZNAMŮ (AUTHORITY RECORDS)

Autoritní záznamy představují souhrn základních informací týkajících se činitelů, kteří mají určitý vztah k archivnímu materiálu. V případě katalogu se jedná vždy o osoby nebo korporace vystupující v pozici původců.

Katalog obsahuje popis autoritních záznamů podle pravidel Mezinárodní rady archivů, konkrétně standardu ISAAR.

Informace jsou v rámci záznamů řazeny do dvou hlavních oblastí:

- o **Oblast identity** (Identity area) obsahuje informace o typu entity (Type of entity), standardizované formě jména v původním jazyce (Authorized form of name), paralelní podoby jména v jiném jazyce (Parallel form(s) of name), standardizovanou podobu jména vytvořenou v souladu s jinými pravidly a standardy (Standardized form(s) of name), případně další formy jména, jakými jsou např. zkratky, pseudonymy nebo jména osob s akademickými tituly (Other form(s) of name).
- o **Oblast popisu** (Description area) uvádí informace týkající se životních dat osob a dat existence korporací (Date of existence), stručný životopis nebo historii entit (History), klíčová místa života a působnosti entit (Places), funkce a profesní oblast působnosti entit (Functions, occupations and activities), a v případě korporací rovněž jejich právní status (Legal status).

TAXONOMIE (TEZAURY)

Taxonomie představuje seskupování a přiřazování termínů z řízených slovníků za účelem vytváření **přístupových bodů** (Access points), které tvoří jednu z variant vyhledávání a identifikace archivních popisů.

Přístupové body jsou přiřazovány každému archivnímu popisu pouze na úrovni Podserie (Subseries), přičemž jejich přidávání následuje mezinárodní standard EAD.

Katalog může používat následující kategorie přístupových bodů:

- o **Předmětová hesla** (Subject access points) postihující základní estetické a technologické charakteristiky autorského díla; konkrétní hesla jsou přiřazována výběrem z tezauru Media Art Histories (kategorie Esthetics, Technology, Subjects)
- o **Žánry a formy** (Genre access points) autorského díla, které vycházejí z kategorizací tezaurů Media Art Histories (kategorie Genre) a Library of Congress Genre / Form Terms for Library and Archival Materials
- o **Geografická hesla** (Place access points) specifikující zemi výroby nebo místo prvního uvedení autorského díla
- o **Jména** (Name access points) neboli subjekty, které jsou v určitém bodu předmětem daného archivního popisu; tato hesla jsou přiřazována výběrem z již existujících autoritních záznamů

JAK SE VYHLEDÁVÁ?

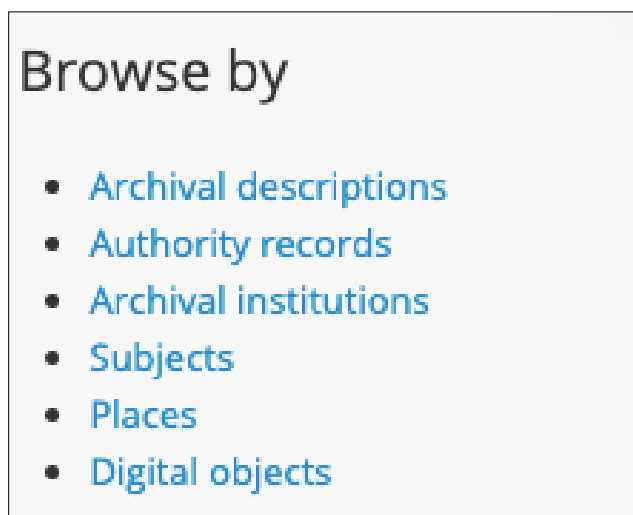
Vyhledávání je rozděleno do šesti částí:

- vyhledávání podle archivních popisů (Archival descriptions)
- vyhledávání podle autoritních záznamů (Authority records)
- vyhledávání podle archivních institucí (Archival institutions)
- vyhledávání podle předmětů (Subjects)
- vyhledávání podle míst (Places)
- vyhledávání podle digitálních objektů (Digital objects)

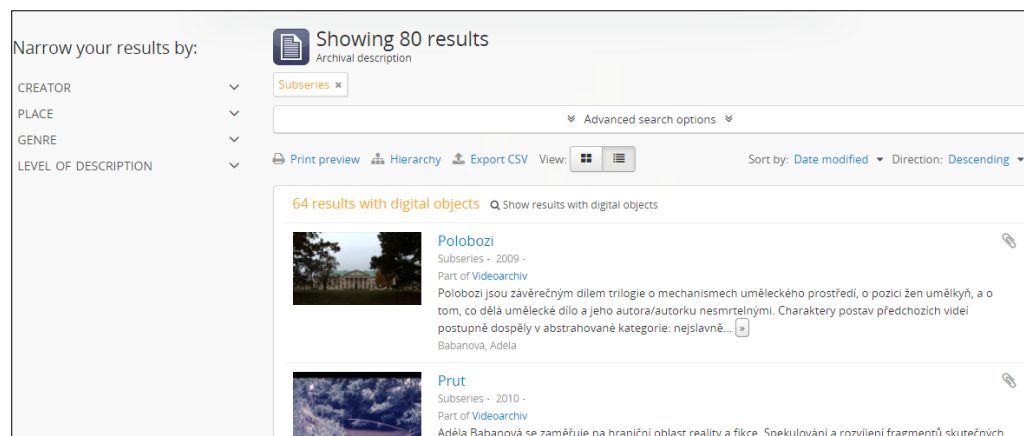
Následující návod se týká vyhledávání podle třech základních oblastí entit:

VYHLEDÁVÁNÍ PODLE ARCHIVNÍCH POPISŮ

Ve vyhledávacím menu umístěném v levé části obrazovky zvolte možnost **Archival descriptions**:

Po rozkliknutí hypertextového odkazu se načítají výsledky vyhledávání řazené podle data poslední úpravy konkrétního archivního popisu (Date modified):

A screenshot of a search results page. At the top, it says 'Showing 80 results' and 'Archival description'. On the left, there are filters for 'CREATOR', 'PLACE', 'GENRE', and 'LEVEL OF DESCRIPTION'. A 'Subseries' filter is active. Below the filters, there are options for 'Print preview', 'Hierarchy', and 'Export CSV'. The main content area shows '64 results with digital objects'. Two results are visible: 'Polobozí' (Subseries - 2009 - Part of Videoarchiv) and 'Prut' (Subseries - 2010 - Part of Videoarchiv). Each result includes a thumbnail image and a brief description.

Kliknutím na pole **Sort by** můžete dále výsledky vyhledávání řadit např. abecedně (Title), nebo chronologicky (Start date / End date). Pomocí pole **Direction** můžete současně zvolit, jestli mají být výsledky řazeny vzestupně, nebo sestupně (Ascending / Descending).

Vyhledávání můžete dále filtrovat podle původce (Creator), místa vzniku (Place), žánru (Genre) a úrovně popisu (Level of description).

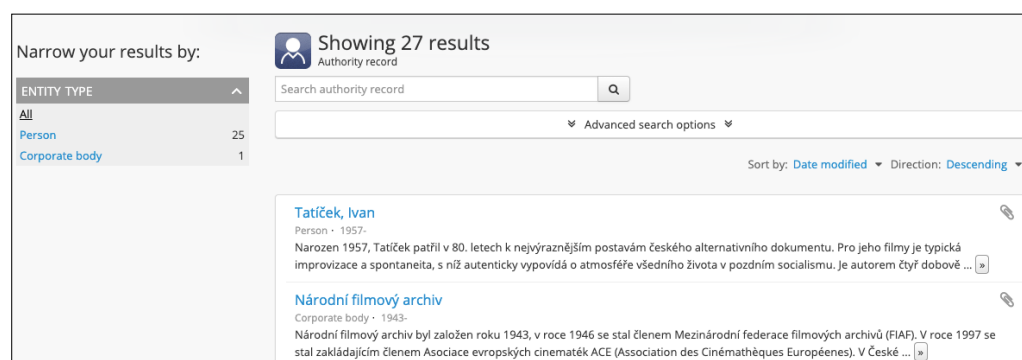
Po kliknutí na zvolený název budete přímo přeměrováni na příslušný archivní popis.

VYHLEDÁVÁNÍ PODLE AUTORITNÍCH ZÁZNAMŮ

Ve vyhledávacím menu umístěném v levé části obrazovky zvolte možnost **Authority records**:

Po rozkliknutí hypertextového odkazu se načítají výsledky vyhledávání řazené podle data poslední úpravy konkrétního autoritního záznamu (Date modified):

Kliknutím na pole **Sort by** můžete dále výsledky vyhledávání řadit např. abecedně (Name). Pomocí pole **Direction** můžete současně zvolit, jestli mají být výsledky řazeny vzestupně, nebo sestupně (Ascending / Descending).

Po kliknutí na zvolené jméno budete přímo přeměrováni na příslušný autoritní popis. V levé části obrazovky pak uvidíte všechny Jednotlivosti, které mají k dané autoritě určitý vztah.

Alternativně: V případě, že znáte jméno konkrétní osoby, kterou chcete v katalogu vyhledat, zadejte toto jméno do vyhledávacího pole v horní části ob-

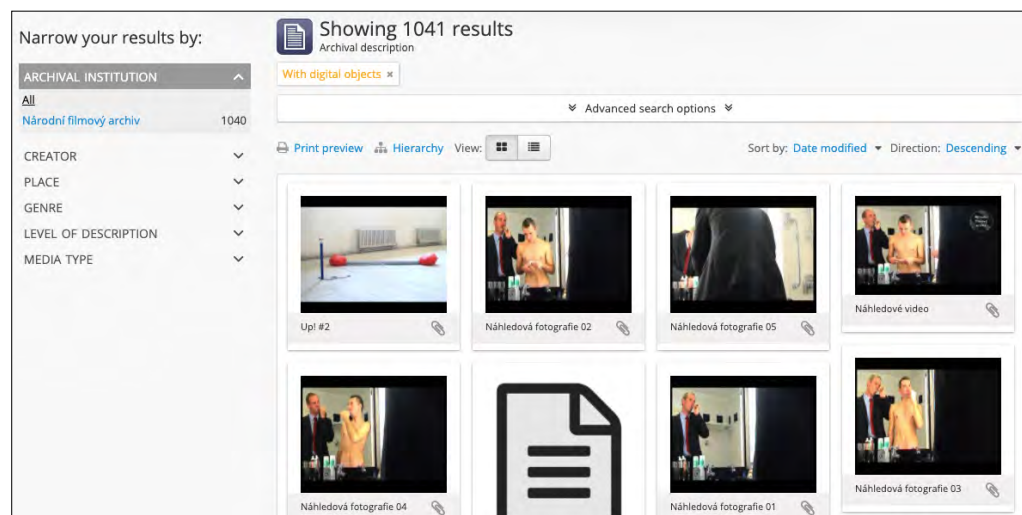
razovky (Search authority record). Tato metoda představuje nejefektivnější způsob orientace, protože obecné vyhledávací pole umístěné v hlavním záhlaví (Search) představuje výsledky vyhledávání a jejich relace v kontextu celkového katalogu.

VYHLEDÁVÁNÍ PODLE DIGITÁLNÍCH OBJEKTŮ

Ve vyhledávacím menu umístěném v levé části obrazovky zvolte možnost **Digital objects**:

Po rozkliknutí hypertextového odkazu se načítají výsledky vyhledávání řazené podle data poslední úpravy konkrétního digitálního objektu (Date modified):

Kliknutím na pole **Sort by** můžete dále výsledky vyhledávání řadit např. abecedně (Title), nebo chronologicky (Start date / End date). Pomocí pole **Direction** můžete současně zvolit, jestli mají být výsledky řazeny vzestupně, nebo sestupně (Ascending / Descending).

Podobně jako v případě archivních popisů můžete vyhledávání dále filtrovat podle archivní instituce (Archival institution), původce (Creator), místa vzniku (Place), žánru (Genre) nebo typu média (Media type).

Po kliknutí na příslušný náhled budete přímo přeměrováni na konkrétní popis úrovně Jednotlivost k danému digitálnímu objektu.

***Pozn.:** Rozlišovat digitální objekty podle úrovně popisu (Level of description) se nedoporučuje. Digitální objekty jsou popsány vždy na úrovni Jednotlivost (Item). Výběr jiných úrovní (Subseries) by nevedl k vyhledání objektů s plným popisem, protože u Podsérie slouží jen jako neoficiální náhledy – nejedná se o archivované digitální objekty, ty jsou vždy Jednotlivostí.*

JAK ZJISTÍM, ODKUD POPSANÝ ARCHIVOVANÝ DIGITALIZOVANÝ MATERIÁL POCHÁZÍ?

Ve struktuře popisu otevřete konkrétní archivní popis na úrovni Podsérie.

V poli **Archival history** (sekce Context area) se nachází kompletní archivní historie digitálního materiálu včetně archivace v jiných institucích. V poli **Přímý zdroj akvizice** (Immediate source of acquisition or transfer) pak naleznete informaci o tom, jakým způsobem a z jakého zdroje se daný archivní materiál dostal do správy Národního filmového archivu.

Využít můžete rovněž pole **Existence and location of originals / Existence and location of copies** (sekce Allied materials area), které uvádí, kde je uložen originální filmový materiál, z něhož vznikl archivovaný digitalizát (nebo kde se nachází jeho případná kopie).

V sekci **Poznámky** (Notes area) mohou být v některých případech uvedeny tzv. **alternativní identifikátory** (Alternative identifier(s)) odkazující na evidenci audiovizuálního díla nebo původního filmového materiálu v jiných systémech:

Notes area	
Note	ENG TITLE: The mirrored sea
Alternative identifier(s)	vvp-avu: 2465 vvp-avu: 1875 ais-filmid: 3621294

Notes area	
Note	ENG TITLE: Like in a Movie
Alternative identifier(s)	starbase-film: 401239 ais-filmid: 0013312

Každý alternativní identifikátor se skládá ze dvou provázaných polí: **Label** (sloužící na typologizaci identifikátoru) a **Identifier** (udávající vlastní hodnotu identifikátoru, dále ID).

Alternativní identifikátory audiovizuálního díla se uvádějí na úrovni Podsérie. Jejich ID se skládá z číselné kombinace odvozené z URL adresy, která se váže k záznamu díla v databázi **Videoarchivu Vědecko-výzkumného pracoviště Akademie výtvarných umění v Praze** nebo v databázi **Starbase** (data-

báze internetového portálu Národního filmového archivu s názvem Filmový přehled).

Výjimku představuje alternativní identifikátor odkazující na **katalogizační systém Národního filmového archivu (AIS – Archivní informační systém, též Automatizovaný informační systém)**.

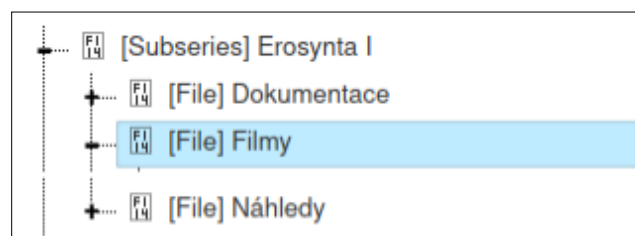
Label	Zdroj identifikátoru
vvp-avu	Videoarchiv Vědecko-výzkumného pracoviště Akademie výtvarných umění v Praze, cit. 22. 10. 2021, https://vvp.avu.cz/videoarchiv/ .
starbase-film	Filmový přehled – Databáze, cit. 22. 10. 2021, https://www.filmovyprehled.cz/cs/databaze .
ais-filmid	Katalogizační systém Národního filmového archivu AIS (pro veřejnost nepřístupný)

Alternativní identifikátory filmového materiálu se uvádějí pouze na úrovni Složka – Filmy. Používají se v případě, kdy archivovaný digitální materiál představuje filmovou kopii původního zdrojového materiálu, který je uložen v Národním filmovém archivu. Tento druh alternativních identifikátorů proto opět odkazuje na interní **katalogizační systém AIS**.

Label	Zdroj identifikátoru
ais-materialid	Katalogizační systém Národního filmového archivu AIS (pro veřejnost nepřístupný)

JAK ZJISTÍM, ZDA JE MATERIÁL URČEN PRO KINODISTRIBUCI NEBO VYSTAVOVÁNÍ A JEHO TECHNICKÉ PARAMETRY?

Ve struktuře popisu otevřete složku Filmy:

V poli **Fyzický stav a technické požadavky** (Physical characteristics and technical requirements) je souhrnná informace o původním materiálu a způsobu prezentace:

Conditions of access and use area	
Physical characteristics and technical requirements	Dílo bylo vytvořeno pomocí počítačové animace a bylo dochováno spolu s dalšími snímky prezentovanými na výstavě Český obraz elektronický – vnitřní zdroje (1994, Mánes) na kazetě Betacam SP. Technickou a produkční přípravu výstavy, včetně souborů masterů vystavovaných děl, zajistilo Studio DADA s.r.o. Zdrojový master audiovizuálního díla měl snímkovou frekvenci 25 fps, poměr stran obrazu 4:3, obrazové rozlišení 576i a obsahoval dvě audio stopy.

Ve struktuře popisu otevřte některou **Jednotlivost** (Item) ve složce **Filmy**. V poli **Rozsah a obsah** (Extent and medium) je stručná informace o technických parametrech. V poli **Fyzický stav a technické požadavky** (Physical characteristics and technical requirements) je na této úrovni popisu podrobnější informace o technických parametrech daného materiálu:

Identity area	
Title	Archivní master
Date(s)	• 1994 (Creation)
Level of description	Item
Extent and medium	Matroska, 3 min 23 s, 720 x 576, 103 Mb/s, 2.43 GiB
Context area	
Name of creator	Hřebačka, Martin
Repository	Národní filmový archiv
Content and structure area	
Scope and content	Archivní master audiovizuálního díla Erosynta I (1994, autorem Martin Hřebačka)
Conditions of access and use area	
Physical characteristics and technical requirements	Další technické parametry evidenční jednotky: snímková frekvence - 25 fps; video kodek FFv1; audio kodek - PCM, Little / Signed 24 bits, 48kHz; poměr stran obrazu - 4:3; počet audio stop - 2

Dále můžete otevřít zprávu **MediaInfo** ve složce **Dokumentace**:

[Subseries] Erosynta I
[File] Dokumentace
[Item] MediaInfo report archivního masteru
[Item] Akviziční zpráva
[Item] Konzervátorská zpráva
[Item] Rešerše

Kliknutím na náhledovou ikonu se otevře zpráva:

Zde jsou k danému materiálu nejpodrobnější informace a kompletní technické údaje:

General	
<i>Unique ID :</i>	99555337731187101260699631160829242542 (0x4AE5A91D79AEE515244AA717A8B56CAE)
<i>Complete name :</i>	/mnt/storage/digilab/01_ARCHIVEMATICA_INGEST/EROSYNТА/VID/AM-erosynta.mkv
<i>Format :</i>	Matroska
<i>Format version :</i>	Version 4
<i>File size :</i>	2.43 GiB
<i>Duration :</i>	3 min 23 s
<i>Overall bit rate mode :</i>	Variable
<i>Overall bit rate :</i>	103 Mb/s
<i>Encoded date :</i>	UTC 2021-10-05 13:22:06
<i>Writing application :</i>	Lavf58.76.100
<i>Writing library :</i>	Lavf58.76.100
<i>ErrorDetectionType :</i>	Per level 1
<i>Attachments :</i>	AM-erosynta_ffv1_capture_options.log / AM-erosynta_ffv1_ffmpeg_decklink_input.log
Video	
<i>ID :</i>	1
<i>Format :</i>	FFV1
<i>Format version :</i>	Version 3.4
<i>Format settings, GOP :</i>	N-1
<i>Codec ID :</i>	V_MS/VFW/FOURCC / FFV1
<i>Duration :</i>	3 min 23 s
<i>Bit rate mode :</i>	Variable
<i>Bit rate :</i>	98.2 Mb/s
<i>Width :</i>	720 pixels
<i>Height :</i>	576 pixels
<i>Display aspect ratio :</i>	4:3
<i>Frame rate mode :</i>	Constant
<i>Frame rate :</i>	25.000 FPS
<i>Standard :</i>	PAL
<i>Color space :</i>	YUV
<i>Chroma subsampling :</i>	4:2:2

Můžete také vycházet z **Konzervátorské zprávy**, která obsahuje zápis z procesu zpracování materiálu a je zdrojem informací pro výše uvedená pole.

JAK ZJISTÍM, JAKÁ JE K DISPOZICI LICENCE K VEŘEJNÉMU UŽITÍ MATERIÁLU?

Je třeba rozlišit, zda má jít o licenci textu Katalogu (jednotlivých hesel), Katalogu jako celku nebo licenci k užití digitálních objektů autorských děl, propojených z repozitáře.

- Jednotlivé části textů katalogu nejsou autorsky chráněny, je třeba je však náležitě citovat.
- Katalog jako celek je autorské dílo typu databáze, držitelem autorských práv je Národní filmový archiv. K osobnímu užití je k dispozici veřejně, jiné způsoby užití by měly být projednány s držitelem práv.
- Archivované digitální objekty jsou předmětem autorského práva, jehož nositelem je autor konkrétního audiovizuálního díla, případně skupina spoluautorů.
- Uložení a další užití kopie audiovizuálního díla ve formě digitálního souboru je ošetřeno licenční smlouvou, která se uzavírá mezi majitelem práva duševního vlastnictví (tj. autorem audiovizuálního díla nebo jiným poskytovatelem tohoto práva) a nabyvatelem licence.
- Informace o podmínkách individuálního přístupu k archivovaným digitálním objektům se nacházejí na úrovni Podsérie v poli **Podmínky přístupu** (Conditions governing access).
- Informace o podmínkách dalšího užití archivovaných digitálních objektů (včetně veřejného uvedení) se nacházejí na úrovni Podsérie v poli **Podmínky reprodukce** (Conditions governing reproduction).

JAK CITOVAT ÚDAJE V ODBORNÉ DATABÁZI?

INFORMACI UVEDENOU V POPISU

Popis, zejm. na úrovni Podsérie, i každý autoritní záznam má uvedeny zdroje, ze kterých byly informace čerpány. Pravidlem odborných textů je citovat původní zdroj, v mnoha případech je však Odborná databáze Videoarchivu původním zdrojem informací z historického výzkumu. Archivní popis je možné citovat jako **neperiodický online zdroj**. Doporučuje se citovat vždy celou úroveň Podsérie. Příklad:

Název: Název popisu úrovně Podsérie

Autor: neuvádí se

Datum publikování: lze nalézt v poli popisu Dates of creation revision deletion (např. 2021-10-19)

Audiovizuální autorské dílo je možné citovat s dostupností na URL popisu odpovídající úrovně Podsérie, pokud je citována konkrétní verze (Jednotlivost ve složce Filmy), je možné citovat s dostupností na URL této Jednotlivosti.

Jako **název on-line zdroje** se uvádí: Odborná databáze Videoarchivu Národního filmového archivu

Příklad: údaj katalogu

Erosynta I, Odborná databáze Videoarchivu Národního filmového archivu, cit. 1. 11. 2021, <https://videoarchiv.nfa.cz/katalog/erosynta>.

Příklad: dílo neliterární povahy

Martin Hřebačka, *Erosynta I*, Odborná databáze Videoarchivu Národního filmového archivu, 1994, cit. 1. 11. 2021, <https://videoarchiv.nfa.cz/katalog/erosynta>.

S POUŽITÍM JAKÉHO SOFTWARE JE KATALOG REALIZOVÁN, JE MOŽNÉ EXPORTOVAT DATA?

Použitý software má název AtoM a vyvíjí jej organizace Artefactual:
<https://www.accesstomemory.org/en/>

Software je k dispozici s otevřeným kódem a svobodnou licencí GNU Affero General Public License (A-GPL 3.0).

AtoM podporuje import/export ve formátech: EAD 2002 XML (archivní popis), EAC-CPF (authority) a SKOS (tezaury).

Bližší dokumentace exportu EAD:

<https://www.accesstomemory.org/en/docs/2.7/user-manual/import-export/export-xml/#export-xml>.